

Villajoyosako arrain azoka.

Vila Joiosaren portuko etxeek ia 50 arrantza ontzi dituzte, arraste-ontziak gehienak.

Vilako marinel tradizioa, harekin ohituak dauden herri honi honela deitzen diote, zaharra da eta sendoa. Horren testigantza arrantzaleen kofradiak ematen du, 325 anaikidek osatzen dute berau.

Vilaren lonjan 80 tona izotz fabrikatzen dira egunero. Horrek toki honen garrantziaren ideia bat ematen du, Espainia guztiko arraste-arrantzaren zati handia bat leku honetatik pasatzen da. Legatza gehien saltzen den espeziea da, baina dibertsitatea haren beste ezaugarrietako bat da. Sarriak dira ere merlenka erreala, olagarroa, zapoeta ganba ere. Hobetoen hautematen den lekua arrain espezieen barietatea eta haren kalitatea lonjan da, non 5,00tan jarduera frenetiko bat hasten den, ekainean izanezik, geraldiki biologikoa gertatzen denean: arrasteko enkantean.

Lonja beti hemen egon da, Arsenal deituriko auzoan, baina beti ez da izan orain ikusten dugun bezalakoa. Erosleen ahotsak, arrotzentzat ulertezin eta misterioitsuak, teknologiararen erreibua eman diote. Dena lasaiagoa da, garbiagoa, beharbada. Formaren batzuk aldatu dira, baina esentzialena, jendea eta arraina, idatzita ez dauden zintzotasunaren eta fideltasunaren arauak jarraitzen dituzte: ikusten dena da dagoena.

Harmailetan, erosleak urrutiko agente baten bitartez egiten dute enkantean. Erantzuleak enkanteak pantaila electrónico batean irakurtzen ditu, eta, keinu batean, hau oraindik gizatiarra, oharrak hartzen ditu paper batean kutxa bakoitzarekin nor geratzen den.

Arrain guztiak salduta dagoenean, kutxak herrestatzen dituzte, trebetasunarekin kaxa erabilia. Prozesio bat dirudi; azken finean, izaki bizigabeak pasatzen dira, baina desfile honetan protagonista bakarrak bizirik egon ziren eta bizitzak ematen duen artea izan zuten. Kutxak haren jabearen bila doaz, denbora asko ez dute iraungoesku hauetan, beraien helburua eskuz esku pasatzea da eta laster iristea aho batera.

Baina une hori iristen den bitartean, irudia paradoxikoa da: mugimendu konstantean dauden arrain geldiak. Zaputz eta iheskorak izan zirenak, haren harrapari nagusiaren oinetan jarraitzen dute konturatu gabe.

Baina lonjak oraindik bizitza gehiago ematen du. Emakumeak arduratzen dira arraina garbitzeas eta buruak hentzeas, arrainen norakoaren arabera, edo altueraren arabera bereizteaz. Emakumeen eskuek trebetasunarekin eta kontuarekin manipulatu dituzte beraien zenarrek lonjara ekarritako arrainak.

Lana inoiz ez dela amaitzen ematen du, kutxak joan etorrian ibiltzen dira, kamioietara eraman behar dira, hustu, edo izotza jartzea, kentzea garbitzea, goian eta behean jartzea.

Arrain bakoitzak haren jabea duenean soilik eta kamioiek merkatuetarako bidea artzean, utzik eta isilik geratzen da Vilako lonjako kaia.